

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?

Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.

En

Mahdolliset muutostarpeet.

Visio sinällään hyvä mutta kuvaa lähinnä onnistuneen kulttuuripolitiikan seurauksia. Visio-osuuteen kaipaisi selkeästi rohkeampia avauksia ja uusia ideoita, eikä niinkään listausta mahdollisesti suoritettavien toimenpiteiden tuloksista.

Kulttuurin itseisarvo sekä kulttuuripalveluiden merkitys sillanrakentajana eri kokonaisuuksien välillä tulisi huomioida selkeämmin. Kulttuurin painoarvo demokraattisen valtion yhtenä peruspilarina ja yhdistävänä tekijänä ansaitsisi visiotasoisena maininnan.

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

En, tavoitteet eivät vastaa omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

1. Kulttuuri on muutosvoima. Kulttuuri on merkittävin inhimillisen toiminnan muutosvoima, koska se määrittää (-> määritteleekö? Pitäisikö sanoa tarkastelee tms.) miten suhtaudumme ympäröivään maailmaan ja sen muutoksiin. Tarkoitetaanko tässä siis kansallista kulttuuria, ajatuksella, että se määrittelee miten ihmiset suhtautuvat maailmaan?

Tässä kuvattu pitää paikkansa, mutta tärkeää olisi mainita ihan terminä myös ilmaisunvapaus. Tunnistetaan alan rikkaus ja elinvoimaisuus, joka tarkoittaa myös yhtä aikaa erilaisia arvoja,

maailmankuvia ja näkemyksiä sisältäviä taideteoksia ja kulttuuri-ilmiöitä. Kulttuurin ja taiteen muutosvoima syntyy tästä moninaisuudesta, sekä mahdollisuudesta esittää sekä yhteiskunnallista kritiikkiä että visioita ratkaisuja.

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kulttuurin kukoistava toimintaympäristö [Panostetaan pitkäkestoisempien tuki- ja rahoitusmallien luomiseen. Vakaalla pohjalla olevan perusrahoituksen myötä syntyy todennäköisemmin uudenlaisia toimintamalleja, jotka lisäävät kulttuuritoiminnan vaikutusta entisestään ja synnyttävät myös uusia mahdollisia tulonhankinnan keinoja]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Kunnan vastuulla on mahdollistaa järjestämiensä kulttuuripalveluiden tasa-arvoinen saatavuus ja saavutettavuus.

Kunta on todennäköisesti oman alueensa suurin yksittäinen kulttuuritoimija, jonka linjaukset ja päätökset vaikuttavat ratkaisevasti kulttuuripalveluiden ja kulttuurialan työntekijöiden toimintaedellytyksiin. Kestävillä ja huolellisesti suunnitelluilla investoinneilla (mm. kulttuuripalveluiden infraan) voidaan varmistaa palvelujen jatkuvuus sekä antaa niille mahdollisuus kehittyä odotetulla tavalla.

Omien toimintojensa ja palvelujensa lisäksi kunnan tulee mahdollisuuksien mukaan edistää ja tukea alueensa 3. sektorin ja vapaan kentän taide- ja kulttuuritoimijoiden työskentelyä. Uudenlaisten tukimuotojen (muun kuin suora rahallinen tuki) ja yhteistyömahdollisuuksien (esim. tila-, materiaali ja muiden resurssien) monipuolisempaan ja tehokkaampaan suunnitteluun ja pilotoimiseen tulisi kyetä ohjaamaan nykyistä enemmän resursseja.

Maakunnan keskuskunnalla on kulttuuripalvelujen toteuttamisen suhteen keskimääräistä suuremmat vastuut ja velvollisuudet. Oman paikallisen toimintansa ja vaikuttavuutensa lisäksi keskuskunta saattaa olla ainoa alue, joka mahdollistaa yleisesti kulttuuripalvelujen kovaksi ytimeksi mielletyt toiminnot, kuten esim. museot, teatterin, sinfoniaorkesterin, lastenkulttuurin ja kirjastopalvelut. Keskuskunta on em. kaltaisten palveluiden toteuttamisen myötä vastuussa paitsi omilleen myös lähikuntien asukkaille. Kulttuurikasvatuksen näkökulmasta keskuskunnan toimivat kulttuuripalvelut ovat eilinehto tuhansille ja taas tuhansille lapsille ja nuorille. Joillain heistä oppilaitoksen kautta järjestetty kulttuurilaitosvierailu saattaa olla ainoa kokemus kulttuuripalvelujen asiakkaana. Keskuskunnan kriittisen tärkeään rooliin kulttuuripalvelujen ylläpitämisessä ja kehittämisessä tulee panostaa niin ko. kunnan toimesta mm. pitkäjänteisen suunnittelun ja rahoituksen osalta kuin ministeriöiden taholta keskuskuntien (usein alueellista vastuutehtävääkin toteuttavien kulttuurilaitosten) valtionosuus- ja erillirahoituskehitystä tarkasteltaessa.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Yksittäisiä huomioita selontekoluonnokseen liittyen:

-Lapset, nuoret ja harrastamisen kautta ammattilaiseksi kasvamisen mahdollisuus on ymmärrettävä otsikko, mutta kapeuttaa lasten ja nuorten toiminnan kulttuurin kentällä. Lapset ja nuoret toimivat kulttuuri kentällä hyvin monella tavalla. He myös kokeilevat erilaisia taiteen aloja, ovat hetken ja siirtyvät toiseen. Myös näillä hetkillä ja tutustumisilla on suuri merkitys. Kysymys on kulttuurin jäljestä, kokemisesta ja tietoisuudesta sen olemassaolosta. On tärkeää, että lapsella ja nuorella on mahdollisuus kokea monenlaista kulttuuria vaikkei siitä tulisi hänen harrastuksensa eikä hänestä kulttuurialan ammattilainen.

Harrastus on säännöllisesti harjoitettua vapaa-ajan toimintaa, joten on hyvä, että liitteessä alussa todetaankin "Yhteiskunnan yhteinen tehtävä on huolehtia, että lasten ja nuorten oikeus osallistua taiteeseen ja kulttuuriin toteutuu." Koska otsikot ovat tärkeitä mielikuvan luoja. miksi tämä ei voi olla otsikkona? Esim. muodossa Lasten ja nuorten oikeus osallistua taiteeseen ja kulttuuriin - kokeilua, harrastamista ja ammattilaisuutta.

-Selonteko tunnistaa kulttuuriperinnön merkityksen ja roolin yhteiskunnassa, mutta museoiden tehtävää kulttuuriperinnön säilyttäjinä ja toisaalta myös elinvoimatekijöinä kuvataan hyvin suppeasti. Myöskään museoissa tehtävän työn merkitys ei nouse esille asiakirjan korostaessa taiteentekijöiden asemaan liittyviä kysymyksiä sekä toisaalta kulttuurin laajaa saavutettavuutta.

-Kestävyysmurroksen kynnyksellä tulisi kiinnittää huomioita myös siihen, miten kulttuuripalvelujen perusrakenteita ylläpidetään ja kehitetään laadukkaasti, jotta niiden pohjalle rakentuva kasvu olisi mahdollista. Säilytettävä kulttuuriperintö ei aina tuo välitöntä hyötyä esim. arvoketjun osana, vaan se voi muodostua tärkeäksi kulttuurisisällöksi vasta vuosikymmenien kuluttua. Museokokoelmat ovat arvokasta pääomaa, josta huolehtimiseen tulee sitoutua, jotta kulttuuriperintö säilyy elinvoimaisena luovuuden ja uusien avauksien lähteenä.

-Selonteossa perustettavaksi ehdotetussa kulttuuri- ja luovien alojen toimielimessä tulisi olla museotalouden edustus.

- Yksityisen rahoituksen helpottaminen verohelpotusten myötä ei turvaa kulttuuri-instituutioiden toimintaedellytyksiä ja vie mahdollisuuden pitkäjänteiseen suunnitteluun. Yksityistä rahaa ei ole siinä määrin, mitä perustoiminta tarvitsee, perusrahoitus tulee turvata julkisin varoin.

- EU-rahoituksen hakeminen ja raportointi on erittäin työllistävää ilman takuuta onnistumisesta. Tätä ei tule laskea pitkäjänteisen työskentelyn perusrahoitukseksi – lisärahoitukseksi kyllä.

-Lausunnossa ei juurikaan tule esiin, että taidemuseot (ja Porissa myös lastenkulttuurikeskus) myös tilaavat ja tuottavat taidetta. Vastaavasti orkesterit tilaavat teoksia säveltäjiltä ja teatterit näytelmiä

käsikirjoittajilta. Näillä on suuri merkitys valtakunnallisesti taiteen ammattimaisen toiminnan tukemisessa ja taiteen kehittämisessä. Taiteilijat työskentelevät usein apurahojen varassa jolloin oman työskentelyn pitkäjänteinen kehittäminen voi olla hankalaa. Museot, orkesterit, teatterit ja muut instituutiot voivat tässä suhteessa olla erittäin merkittäviä yhteistyökumppaneita taiteilijoille.

Träskelin Jyri
Porin kaupunki